

VAD GÖR EN TANDHYGIENIST?

En lektion om munhälsa.

Lektionsupplägg, elevuppgifter och koppling till
läroplan och kursplaner.

VAD GÖR EN TANDHYGIENIST?

En lektion om munhälsa

SYFTE

Att eleverna lär sig om hur munhälsan påverkas av snus samt hur den kan förbättras, och samtidigt får en inblick i yrket tandhygienist.

TIDSÅTGÅNG

Förberedelser ca 10–30 min. Lektionen ca 40 minuter.

FÖRBEREDELSE

Kolla igenom lektionsförslaget och ta eventuellt fram relevanta sidor från valfritt läromedel (om munhålan/tänder/skadliga preparat) för eleverna att läsa i samband med övningen.

ÄMNE

Biologi, Hem- och konsumentkunskap, Idrott- och hälsa, Samhällskunskap, Studie- och yrkesvägledning

■ Gör så här:

Låt eleverna arbeta i par med att svara på frågorna. Till sin hjälp kan du hänvisa dem till lämpliga sidor i läromedel eller att söka svar på internet.

VAD GÖR EN TANDHYGIENIST?

En lektion om munhälsa

Du jobbar som tandhygienist på Folktandvården i Göteborg. Ditt jobb består bland annat av att göra undersökningar och ge behandlingar för att förebygga karies (hål i tänderna) och parodontit (tandlossning).

Idag träffar du en patient som har missfärgade brungula tänder och på ett ställe innanför överläppen syns vitaktig så kallad elefanthud och något som liknar ett skavsår. Tandköttet har också dragit sig uppåt under överläppen och patienten säger att det ilar där. Patienten upplever också dålig andedräkt.

Så kallad elefanthud.

Svara på frågorna och motivera dina svar (varför):

1. Vad kan problemet bero på?
2. Vad kan det leda till?
3. Vad gör du för åtgärd/hjälper du patienten med?
4. Vad råder du patienten till?
5. Vilka andra hälsoproblem kan det som orsakade patientens munhälsoproblem leda till?

Detta var ett exempel på vad tandhygienister gör i sitt jobb.

Vad skulle vara det bästa med att arbeta som tandhygienist tror du?

Läs mer om yrket här:

www.vgregion.se/jobba-i-vgr/yrkesguide-for-unga/yrken-inom-halso--och-sjukvard/tandhygienist/

VAD GÖR EN TANDHYGIENIST?

En lektion om munhälsa

1. Vad kan problemet bero på?

Dessa symtom kan uppstå vid snusande.

2. Vad kan det leda till?

Tandhälsan kan försämras ytterligare, tandköttet skadas/dras uppåt där prillan läggs och tandhalsarna kan då blir mer utsatta, vilket kan ge ilningar och ökad risk för karies. Tänderna kan bli mer missfärgade och tandköttinflammation kan uppstå.

3. Vad gör du för åtgärd/hjälper du patienten med?

Hjälper till att rengöra tänderna och tandköttet och visar hur patienten kan hålla god munhygien.

4. Vad råder du patienten till?

Att vara noga med munhygien, borsta tänder, rengöra tandköttet. Och, om patienten verkligen är motiverad, att dra ner på eller sluta med snusandet.

5. Vilka andra hälsoproblem kan det som orsakade patientens munhälsoproblem leda till?

Nikotinet i snuset påverkar blodkärl och hjärtat. Det finns en ökad risk för vissa cancerformer.

KOPPLING TILL LÄROPLANEN OCH KURSPLANER

Läroplan (Lgr 11)

Övergripande mål och riktlinjer

Kunskaper

Mål

Skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola

- kan göra väl underbyggda val av fortsatt utbildning och yrkesinriktning.
- har fått kunskaper om och förståelse för den egna livsstilens betydelse för hälsan, miljön och samhället,

Riktlinjer

Läraren ska

- organisera och genomföra arbetet så att eleven (...)
- får möjlighet att arbeta ämnesövergripande

Skolan och omvärlden

Mål

Skolans mål är att varje elev

- kan granska olika valmöjligheter och ta ställning till frågor som rör den egna framtiden,
- har inblick i närsamhället och dess arbets-, förenings- och kulturliv, och
- har kännedom om möjligheter till fortsatt utbildning i Sverige och i andra länder.

Riktlinjer

Alla som arbetar i skolan ska

- verka för att utveckla kontakter med kultur- och arbetsliv, föreningsliv samt andra verksamheter utanför skolan som kan berika den som en lärande miljö, och
- bidra till att elevens studie- och yrkesval inte begränsas av könstillhörighet eller av social eller kulturell bakgrund.

Läraren ska

- bidra med underlag för varje elevs val av fortsatt utbildning, och
- medverka till att utveckla kontakter med mottagande skolor samt med organisationer, företag och andra som kan bidra till att berika skolans verksamhet och förankra den i det omgivande samhället.

Studie- och yrkesvägledaren, eller den personal som fullgör motsvarande uppgifter, ska

- informera och vägleda eleverna inför den fortsatta utbildningen och yrkesinriktningen och särskilt uppmärksamma möjligheterna för elever med funktionsnedsättning, och
- vara till stöd för den övriga personalens studie- och yrkesorienterande insatser.

Rektorns ansvar

Rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att (...)

- samverkan med skolor och arbetslivet utanför skolan utvecklas så att eleverna får konkreta erfarenheter av betydelse för deras val av fortsatt utbildning och yrkesinriktning,
- i undervisningen i olika ämnen integrera ämnesövergripande kunskapsområden, exempelvis miljö, trafik, jämställdhet, konsumentfrågor, sex och samlevnad samt riskerna med tobak, alkohol och andra droger,

Kursplan Biologi

Syfte

Eleven [ska] (...) ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- använda kunskaper i biologi för att granska information, kommunicera och ta ställning i frågor som rör hälsa, naturbruk och ekologisk hållbarhet,
- använda biologins begrepp, modeller och teorier för att beskriva och förklara biologiska samband i människokroppen naturen och samhället.

Centralt innehåll

Kropp och hälsa

Hur den fysiska och psykiska hälsan påverkas av sömn, kost, motion, sociala relationer och beroendeframkallande medel. Vanligt förekommande sjukdomar och hur de kan förebyggas och behandlas. Virus, bakterier, infektioner och smittspridning. Antibiotika och resistenta bakterier.

Kunskapskrav för betyget E i slutet av årskurs 9

Eleven kan samtala om och diskutera frågor som rör hälsa, naturbruk och ekologisk hållbarhet och skiljer då fakta från värderingar och formulerar ställningstaganden med enkla motiveringar samt beskriver några tänkbara konsekvenser. I diskussionerna ställer eleven frågor och framför och bemöter åsikter och argument på ett sätt som till viss del för diskussionerna framåt. Eleven kan söka naturvetenskaplig information och använder då olika källor och för enkla och till viss del underbyggda resonemang om informationens och källornas trovärdighet och relevans. Eleven kan använda informationen på ett i huvudsak fungerande sätt i diskussioner och för att skapa enkla texter och andra framställningar med viss anpassning till syfte och målgrupp.

Kursplan Hem- och konsumentkunskap

Livet i hem och familj har en central betydelse för människan. Våra vanor i hemmet påverkar såväl individens och familjens välbefinnande som samhället och naturen. Kunskaper om konsumentfrågor och arbetet i hemmet ger människor viktiga verktyg för att skapa en fungerande vardag och kunna göra medvetna val som konsumenter med hänsyn till hälsa, ekonomi och miljö.

Syfte

Genom undervisningen ska eleverna få möjlighet att utveckla medvetenhet om vilka konsekvenser valen i hushållet får för hälsa, välbefinnande och gemensamma resurser.

Centralt innehåll

Mat, måltider och hälsa

- Individuella behov av energi och näring, till exempel vid idrottande, samt hur måltider kan komponeras efter olika behov.

Kunskapskrav för betyget E i slutet av årskurs 9

(...) Eleven väljer tillvägagångssätt och ger enkla motiveringar till sina val med hänsyn till aspekterna hälsa, ekonomi och miljö. Därutöver kan eleven föra enkla och till viss del underbyggda resonemang om hur varierade och balanserade måltider kan sättas samman och anpassas till individuella behov.

Kursplan Samhällskunskap

Syfte

Undervisningen i ämnet samhällskunskap ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper om hur individen och samhället påverkar varandra. Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla en helhetssyn på samhällsfrågor och samhällsstrukturer. I en sådan helhetssyn är sociala, ekonomiska, miljömässiga, rättsliga, mediala och politiska aspekter centrala.

Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utifrån personliga erfarenheter och aktuella händelser uttrycka och pröva sina ställningstaganden i möten med andra uppfattningar. Därigenom ska eleverna stimuleras att engagera sig och delta i ett öppet meningsutbyte om samhällsfrågor.

Centralt innehåll

Samhällsresurser och fördelning

- Arbetsmarknadens och arbetslivets förändringar och villkor, till exempel arbetsmiljö och arbetsrätt. Utbildningsvägar, yrkesval och entreprenörskap i ett globalt samhälle. Några orsaker till individens val av yrke och till löneskillnader.

Kunskapskrav för betyget E i slutet av årskurs 9

Eleven har grundläggande kunskaper om olika samhällsstrukturer. Eleven visar det genom att undersöka hur sociala, mediala, rättsliga, ekonomiska och politiska strukturer i samhället är uppbyggda och fungerar och beskriver då enkla samband inom och mellan olika samhällsstrukturer. I beskrivningarna kan eleven använda

begrepp och modeller på ett i huvudsak fungerande sätt. Eleven kan föra enkla resonemang om hur individer och samhällen påverkas av och påverkar varandra och beskriver då enkla samband mellan olika faktorer som har betydelse för individers möjligheter att påverka sin egen och andras livssituation.

Eleven kan undersöka samhällsfrågor ur olika perspektiv och beskriver då enkla samband med enkla och till viss del underbyggda resonemang. Eleven värderar och uttrycker olika ståndpunkter i några samhällsfrågor med enkla resonemang och till viss del underbyggda argument och kan då i viss utsträckning växla mellan olika perspektiv.

Kursplan Idrott och hälsa

Syfte

(...) Eleverna ska också ges möjlighet att utveckla kunskaper om vad som påverkar den fysiska förmågan och hur man kan påverka sin hälsa genom hela livet. Eleverna ska även ges förutsättningar för att utveckla goda levnadsvanor samt ges kunskaper om hur fysisk aktivitet förhåller sig till psykiskt och fysiskt välbefinnande.

Centralt innehåll

Hälsa och livsstil

Olika definitioner av hälsa, samband mellan rörelse, kost och hälsa (...)

Kunskapskrav för betyget E i slutet av årskurs 9

Eleven kan på ett i huvudsak fungerande sätt sätta upp mål för och planera träning och andra fysiska aktiviteter. Eleven kan även utvärdera aktiviteterna genom att samtala om egna upplevelser och föra enkla och till viss del underbyggda resonemang om hur aktiviteterna tillsammans med kost och andra faktorer kan påverka hälsan och den fysiska förmågan.

Du hittar mer information och fler lektioner på
vgregion.se/yrkesguide